

به نام خدا

نقش دلاویز

(نقد و بررسی آثار علی محمد افغانی)

نادیا عزیزی

سر شناسه: عزیزى، ناديا
عنوان و نام پديد آورنده: نقش دلاويز (نقد و بررسى آثار علي محمد افغانى) / ناديا عزيزى
مشخصات نشر: مولف
مشخصات ظاهري: ۱۳۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۷۶۰۳-۱
وضعيت فهرست نويى: فييا
موضوع: افغانى، علي محمد، ۱۳۰۴ - نقد و تفسير
شناسه افزوده: عنوان
رده بندي کنگره: ۱۳۹۰ ۷۹۵۳/ع ۷
PIR
رده بندي ديويى: ۸۵۸ الف ۸۳۱/۶۲

نقش دلاويز (نقد و بررسى آثار علي محمد افغانى)

مولف : ناديا عزيزى
ناشر: مولف
ليتوگرافى ، چاپ و صحافى : بوبا چاپ ۰۸۳- ۳۷۲۱۴۷۵۰
تيراز: ۱۱۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۷۶۰۳-۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۱۱	بخش اول: فصل ۱
۱۲	پیدایش رمان
۱۳	تعریف رمان
۱۵	ویژگی های یک رمان خوب
۱۹	فصل ۲
۱۹	پیدایش داستان کوتاه
۲۱	تعریف داستان کوتاه
۲۳	فصل ۳
۲۳	زاویه دید
۲۵	نقد داستان
۲۶	سبک رئالیسم
۲۸	رمان اجتماعی
۲۹	فصل ۴
۲۹	علی محمد افغانی، زندگی نامه و آثار
۳۰	سبک علی محمد افغانی
۳۲	بخش دوم: نقد آثار علی محمد افغانی
۳۲	شوهر آهو خانم:
۳۲	خلاصه
۳۴	نقد
۵۵	شادکامان دره قره سو:

	خلاصه
۵۶	نقد
۷۷	دکتر بکتاش:
۷۷	خلاصه
۷۹	نقد
۸۴	بافته های رنج:
۸۴	خلاصه
۸۵	نقد
۹۱	بوته زار:
۹۱	خلاصه
۹۳	نقد
۹۸	دختردایی پروین:
۹۸	خلاصه
۹۹	نقد
۱۰۰	خدا حافظ دخترم:
۱۰۰	خلاصه
۱۰۱	نقد
۱۰۵	شلغم میوه بهشته:
۱۰۵	خلاصه
۱۰۶	نقد
۱۰۹	محکوم به اعدام:
۱۱۹	همسفرها:
۱۲۳	فهرست منابع و مآخذ

مقدمه :

داستان، یکی از دلاویزترین و مفرح ترین انواع ادبی است . علاوه بر آنکه هدفی خاص و مطلبی مشخص را دنبال می کند، خواننده را به گردشی لذت بخش می برد. در واقع داستان می تواند به عنوان زنگ تفریحی در عالم ادبیات محسوب شود و شاید بتوان گفت بیش از هر نوع ادبی دیگری طرفدار دارد. به خصوص اگر قلم نویسنده جذاب باشد، در آن صورت خواننده را بیش از یک بار دعوت به خواندن می کند.

به همین علت موضوع تحقیق حاضر ، حول محور داستان انتخاب شد و در خلال آن ، آثار علی محمد افغانی به عنوان نویسنده ای قهار، مورد نقد قرار گرفت.

آثار هنری مانند خواب و رؤیا هستند که هر کس باید خودش آن را تعبیر کند. چرا که افکار و سلاقی مختلف ، دیدگاههای متفاوت می آفرینند و هیچکس نمی تواند در چون و چرایی ذهن دیگری خود را دخیل بداند و نیز کسی هم نمی تواند بر نوع نقد دیگری ایراد بگیرد؛ مگر آن که به طور واضح و آشکار غرض ورزی و کینه جویی در میان باشد .

بنابراین گاه ممکن است یک اثر هنری دهها نوع نقد، تفسیر و تحلیل داشته باشد که هر کدام از آن ها به نوعی واقعیت را بیان کرده و جنبه ای از زیبایی ها، محاسن، نقص ها و معایب آن اثر را شرح داده باشند.

در این پژوهش هم شیوه ی نگارنده مبتنی بر ذوق و سلیقه ی شخصی بوه است.

بدین ترتیب که ابتدا خلاصه ای از داستان مورد نظر را بیان کردم و سپس براساس موضوع تقسیم بندی هایی صورت دادم و جنبه های مختلف داستان را در آن گنجاندم. به عنوان مثال یک رمان را از لحاظ دوران سیاسی و جو اجتماعی، گویش، عقاید، باورها و خرافات، زیبایی های کلامی و گفتاری، روانشناسی، ضرب المثل، اسطوره، دارو و درمان سنتی و ابعاد دیگر مورد بررسی قرار دادم و در نهایت، این تقسیم بندی ها را به ترتیب و در پی هم به صورت متنی یک دست درآوردم.

البته نوشته های علی محمد افغانی آنقدر جادویی و شیرین است که سخن گفتن درباره ی آن ها، خود کتابی چند جلدی می شود. مثلاً رمان نهصد صفحه ای شوهر آهو خانم، چه خلاصه و چه تجزیه و تحلیل آن، خود نیاز به نگارش کتابی و زین دارد.

زیبایی و گستردگی این آثار به قدری است که شایسته است هر کدام جداگانه و به صورت نوشته ای مستقل درجوتی نقد قرار بگیرد. زیرا در آن صورت حق مطلب ادا شده و ظرافت ها و اشکالات اثر بهتر بیان می گردد و به این ترتیب زحمات هنرمند والایی چون افغانی ارج نهاده می شود.

بنابراین کوشش نگارنده بر این بود که با دقت هر چه تمام تر، معرفی و نقد این آثار به صورت مجموعه ای منجز و مفید در آید تا مگر با یاری خداوند، در فرصتی مناسب تر به شرح و بسط آن بپردازد.

لازم به ذکر است که متأسفانه دو جلد از آثار علی محمد افغانی به نام های «حاج لله باشی» و «سیندخت» - با وجود تلاش های فراوان ... به علت کمیاب بودن آن ها ، در اختیار نگارنده قرار نگرفت.

نادیا عزیزی

کرمانشاه - بهار

۱۳۷۹